

чрезвычайных ситуаций. Появилось новое направление в медицине – медицина пожарных.

Таким образом, становление медицинского обеспечения пожарных можно разделить на три этапа:

Эмпирический этап (до 1920 года) – помощь носила случайный характер;

Ведомственный этап (1921-1992) – была сформирована система профилактических осмотров и лечебных мероприятий при той или другой патологии;

Научный этап (с 1993 года по настоящее время) – формирование медицины пожарных.

Для дальнейшего совершенствования медицинского обеспечения пожарных необходимы многоцентровые рандомизированные клинические наблюдения с привлечением научных центров, лечебно-профилактических учреждений и всех заинтересованных лиц.

Литература:

1. Алексанин С.С., Астафьев О.М., Санников М.В. Совершенствование системы медицинских обследований спасателей и пожарных МЧС России // Медицина катастроф. – 2010. – № 3. – С. 8–11.
2. Мультановский М.П. История медицины: учеб. для студентов мед. ин-тов / М.П. Мультановский – М.: Гос. издательство мед. литературы, 1961 – 348 с.
3. Проект пожарной реформы в России, составленный графом А.Д. Шереметевым при участии Херсонского Брандмейстера К. Безносова. – С-Пб., Типо-Литография Д. Семенюкова. – 1895 г. – 117 с.
4. Пожарное дело в России: хрестоматия /Щаблов Н.Н., Виноградов В.Н., Бессонов В.П. – СПб.: Академия российских энциклопедий. Безопасность –7.– 2007.–687 с.

Плоцкі А.Р.

ДЫСЕРТАЦЫЙНЫЯ ПРАЦЫ СУПРАЦОЎНІКАЎ ГРОДЗЕНСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА МЕДЫЦЫНСКАГА ЎНІВЕРСІТЭТА, ПРЫСВЕЧАНЫЯ ВЫВУЧЭННЮ НАРОЖДАННЫХ ПАРОКАЎ РАЗВІЦЦЯ

УА «Гродзенскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт», Гродна, Беларусь

Парокі развіцця займаюць вельмі важнае месца сярод прычын захворваемасці і смертнасці ў чалавека. Гэта мае дачыненне не толькі да стану плада альбо немаўляці, але і да дарослых з тае нагоды, што некаторыя парокі развіцця выяўляюцца ў сталым узросце, дзякуючы выкарыстоўванню сучасных сродкаў візуалізацыі. Гэтыя ж сродкі дазваляюць выяўляць народжаныя анамаліі нават у перыод цяжарнасці, што дае магчымасць адпаведным чынам падрыхтавацца да нараджэння

такога дзіцяці і аказваць неабходную дапамогу. Такім чынам, можна без перабольшання сцвярджаць, што гэта междысцыплінарная і рознабаковая праблема. І зусім не дзіўна, што ёю займаюцца спецыялісты розных галін медыцыны.

З гэтай нагоды, мэтай нашай працы з'явілася спроба аналізу праведзеных дысертацыйных даследванняў, што тычацца парокаў развіцця, сярод супрацоўнікаў Гродзенскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта.

Адразу трэба пазначыць, што пэўныя накірункі навуковай дзейнасці, звязаныя з парокамі развіцця, з'яўляюцца прыярытэтнымі ў даследваннях некаторых кафедраў. Напрыклад, адным з напрамкаў даследвання кафедры анатоміі чалавека з'яўляецца вывучэнне анатамічнай зменлівасці ў асоб з храмасомнымі і геннымі мутацыямі і удакладненне граніц анатамічнай нормы. Прыкладамі могуць быць працы Кіселеўскага Ю.М. «Асаблівасці анатамічнай будовы сасудаў і нерваў ніжняй канцавіны ў чалавека пры храмасомных сіндромах», Кавалевіча К.М. «Анатамічная зменлівасць артэрыі верхняй канцавіны пры сіндромах Патау, Эдвардса, Даўна і анэнцефаліі» альбо І.Я. Лагодскай «Якасная ацэнка зменлівасці анатамічных структур твару ў нованароджаных пладоў з некаторымі сіндромамі множных парокаў развіцця». Выпадковасці ў вывучэнні пазначанай тэматыкі зусім няма, таму што колішні загадчык кафедры анатоміі чалавека (1982 – 2001 гг.) С.С. Усоеў, выхаванец мінскай школы грунтоўна займаўся генетыкай і тэраталогіяй, абараніў у 1980 годзе доктарскую дысертацыю «Дэрматагліфіка ў клініцы (морфагенетычныя аспекты, выкарыстанне ў дыягностыке храмасомных хвароб і медыка-генетычным прагназаванні)», і, натуральна, гэта мела ўплыў на навуковыя даследванні супрацоўнікаў кафедры. Акрамя таго С.С. Усоеў прывёз шмат прэпаратаў пладоў з народжанымі анамаліямі з папярэдняга месца працы. Прыгатаваннем падобных прэпаратаў займаўся і іншыя выкладчыкі, напрыклад, адзін першых экспанатаў (сіямскія блізныя) быў прыгатаваны Лойкам Р.М., які пазней, ў 90-я гады, узначаліў кафедру анатоміі Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта. Паступовае павелічэнне колькасці прэпаратаў прывяло да адкрыцця экспазіцыі «Гарадзенская кунсткамера» у 2013 годзе. Магчымым гістарычным падмуркам можа з'яўляцца факт існавання ў Гародні з 1775 па 1781 г медыцынскай акадэміі пад кіраўніцтвам Жана Эмануэля Жылібера, у складзе якой існавала свая калекцыя монстраў.

Кафедра дзіцячай хірургіі таксама даволі актыўна працуе у прызначаным накірунку, займаючыся ў цяперашні час аптымізацыяй хірургічнага лячэння прыроджанай непраходнасці страваводу, страўніка і кішачніка ў дзяцей. Гэта абумоўлена штогадовым паляпшэннем якасці ультрагукавой дыягностыкі, якая дазваляе выяўляць парокі, сачыць за станам плада і рабіць высновы аб магчымасцях карэкцыі пасля

нараджэння дзіцяці. З адваротнага боку вельмі важна, каб роды ў такіх выпадках адбываліся ў перынатальных абласных цэнтрах з магчымасцю аказання патрэбнай высакаякаснай дапамогі без неабходнасці транспартыроўкі немаўля на значную адлегласць. Раней кафедра дзіцячай хірургіі актыўна займалася і праблемамі артапедыі. У 1989 годдзе асыстэнт кафедры У.У. Лашкоўскі ўзначаліў дзіцячае артапедатраўматалагічнае аддзяленне і вынікам яго навуковых даследаванняў была абарона кандыдацкай дысертацыі «Стандарты дыягностыкі і лячэння прыроджанага вывіха сцягна у дзяцей першага года жыцця». Пры адсутнасці іншых абароненых дысертацый у галіне дзіцячай хірургіі трэба адзначыць, што гэта хіба пытанне часу, таму што супрацоўнікі яе актыўна займаюцца карэкцыйнай разнастайных парокаў развіцця – гіпаспадыя, вады страваводу, мачацечнікаў і інш. Зноў такі з гістарычнага пункту гледжання трэба адзначыць, што яшчэ ў 1895 годзе ў Вільні дзейнічаў шпіталь для дзяцей, дзе выконваліся, у тым ліку, і аперацыі з нагоды гіпа- і эпіспадыі.

Прадстаўнікі педыятрычных кафедр вывучалі клінічныя маркеры НО-залежнай дысфункцыі эндатэлія пры народжаных пароках сэрца (Бердоўская А.М.), уплыў спадчынных фактараў і фактараў навакольнага асяроддзя на гідроліз лактазы ў дзяцей-блізнят (Лашкоўская Т.А), прагназаванне і прафілактыка пагражальных жыццю арытмій у дзяцей з малымі анамаліямі сэрца (Томчык Н.В.).

Безумоўна, поспехі ў вывучэнні нараджаных вад развіцця немагчымы без даследавання непасрэдна этыялагічных фактараў, якія ўплываюць на фармаванне анамалій. У гэтай сувязі трэба ўзгадаць працы Ю.І. Бандажэўскага «Эмбрыялетальнае і тератагеннае дзеянне оксітыяміна», Ю.М. Емельянчыка «Уплыў інфракраснага імпульснага лазэрнага выпраменьвання на раннія этапы эмбрыягенеза і фарміраванне косцявога шкілета ў эмбрыянальным перыядзе». Акрамя таго супрацоўцы кафедры гісталагіі Траян Э.І. і Міхальчук А.Ч. вывучалі уздзеянне інкарпарыраваных радыёнуклідаў на морфафункцыянальныя якасці мочапалавых органаў нашчадкаў белых пацукоў. Дарэчы з 1998 года гэтай кафедрай вядуцца даследаванні па ўплыву халестаза ў розныя тэрміны цяжарнасці на морфафункцыянальныя якасці органаў стрававальнай і мочапалавой сістэм і магчымасці іх карэкцыі. Магчыма халестаз не з'яўляецца непасрэдным тэратагенным фактарам, аднак развіццё эмбрыёна ва ўмовах парушанага метабалізма і гамеастаза не можа не прывесці да марфалагічных змен, што і можа быць падмуркам народжаных анамалій.

Такім чынам, можна сцвярджаць, што сярод прадстаўнікоў гарадзенскай медыцынскай навукі пераважаюць даследаванні па вывучэнню этыялагічных фактараў узнікнення прыроджаных анамалій, іх марфалогіі і карэкцыі. У той жа час практычна адсутнічаюць

диссертационные работы, посвященные профилактическим мерам либо своевременному выявлению паразитов.

Поддубный М.В.

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОБЩИНЫ СЯТОЙ ЕВГЕНИИ В ГОДЫ ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ

*ФБГУ Национальный НИИ общественного здоровья РАМН,
Москва, Россия*

Община святой Евгении (первоначальное название – Санкт-Петербургский попечительный о сестрах Красного Креста комитет) была учреждена в начале апреля 1882 г. в Санкт-Петербурге. Поводом для ее создания послужило то, что часть сестер – участниц Русско-турецкой войны 1877–1878 гг. и Ахал-Текинской экспедиции 1880–1881 гг. в тот момент оказались без работы и средств.

Медицинский персонал Общины св. Евгении был широко задействован в ходе войн, которые вела Россия в начале XX в. Например, в период Русско-японской войны Община смогла командировать на Дальний Восток 16 отрядов из 240 сестер [1].

На момент начала Первой мировой войны в Общине насчитывалось 218 сестер: 86 штатных, 100 сестер запаса и 32 испытываемых. В ходе войны лечебные учреждения Общины направлялись на фронт в 4 очереди. В начале августа 1914 г. отбыли в действующую армию 200-кочный госпиталь и лазарет имени князей Волконских на 50 коч, спустя 2 недели – 200-кочный госпиталь имени графини Е.В. Шуваловой и этапный лазарет имени В.Л. Голубева. В сентябре 1914 г. Община направила на фронт учреждения третьей очереди – этапный лазарет имени Греческой колонии на 50 мест и госпиталь на 200 коч имени Общества для продажи изделий русских металлургических заводов. Четвертая очередь (октябрь 1914 г.) включала госпиталь имени Грозненского нефтепромышленного общества на 200 коч [2].

Всероссийская известность Общины была связана с начавшейся в 1896 г. деятельностью по выпуску художественных изданий, в первую очередь почтовых открыток – знаменитых «открытых писем в пользу Общины св. Евгении». Итогом издательской деятельности Общины стал выпуск ряда художественных книг и свыше 6400 наименований открыток общим тиражом около 30 млн экземпляров. Совокупность этой продукции давно уже причисляется специалистами к числу выдающихся феноменов российской культуры начала XX в.

К началу Русско-японской войны Община св. Евгении являлась уже крупнейшим «открыточным» русским издательством, при нем три года действовала особая комиссия по изданиям, в составе которой были такие